

Bo tillsammans

Nyhetsblad från Riksföreningen Kollektivhus NU • www.kollektivhus.nu februari 2016 nr 37

En skål för femåringen Dunderbacken

Vår bogemenskap i Hägersten har haft sitt första riktiga jubileum. Mycket har hänt sedan vi flyttade in i vårt nybyggda hem i början av september 2010. Vi bestämde att vi skulle fira ordentligt - i dagarna två för säkerhets skull!

En riktig fest kräver en gedigen planering. Den fick ta sin tid och själva festen gick av stapeln den 20 och 21 november. Fredagen var främst avsedd för boende och inbjudna hedersgäster. På lördagen var släkt och vänner välkomna.

Vi började fredagen med mingel inklusive bubbel med tilltugg. I vimlet i vardagsrum och torg kunde man se ett antal veteraner (bland annat från Bo Framtiden och Familjebostäder), som hade bidragit till att huset kom till plus de flesta av oss som bor i här. Det blev många grattis och presenter till jubilarerna.

Lagom till jubileet hade vi i samlat skriftligt material om Dunderbackens öden och äventyr från 2010 plus förhistorien. Under kvällen invigdes även en särskild fotoställning om vårt hus.

Matsalen var ovanligt fint dekorerad och redo för omkring sjuttio gäster, som placerade slumpvis med var sin bordvärd. Matlaget hade om möjligt överträffad sig själv och menyn fick högsta betyg. Under middagen blev det mycket skålar, tal, specialskrivna sånger, återblickar och till och med en tävling mellan borden. Efter hand bröts taffeln, baren öppnades och dansen kom igång. Till sist gick de sista gästerna hem och vi i festkommittén kunde andas ut – trötta men nöjda!

Bildtext

Nästa dag fortsatte firandet men lite lugnare – ett tårtkalas för vår femåring. Även under lördagen strömmade gästerna till med medhavda presenter och lät sig väl smaka av alla tårterna.

För att sammanfatta tvådagarsfesten: folkligt, fullsatt och festligt!

ÅSYNA VITTNÉ: AXEL OTTEN

Årsmöte i Kollektivhus NU

Lördagen den 12 mars samlas medlemsföreningarna till årsmöte i kollektivhuset Trekanten i Stockholm. En ny styrelse ska väljas och verksamheten för 2016 planeras. Hur föreningen kan bygga vidare på den så kallade resursbanken kommer diskuteras särskilt. I resursbanken samlar vi uppgifter om användbar litteratur, sakkunniga personer, hemsidor, m.m., som kan vara till nytta för kollektivhus och startargrupper.

Dagen efter, den 13 mars, ordnas en idébyttardag för medlemsföreningarna i kollektivhuset Dunderbacken i Stockholm. Där kommer deltagarna helt fritt få välja inom vilka ämnen de vill utbyta erfarenheter, tips och idéer. Ett oändligt antal frågeställningar kan komma upp. Kanske billiga matinköp, smarta låssystem, hur man får till ett nytt kollektivhus, demokratifrågor, åldrande, konfliktlösning?

ULRIKA EGERÖ

Blenda – över 30 års boendegemenskap

An kylig novemberdag åkte styrelsen till Uppsala för att besöka kollektivhuset Blenda. Vi blev rundvisade av Gabbe Hammar Spagnoli som har bott i huset till och från – men mest till – sedan början av 2000-talet. Blenda byggdes av kommunala Uppsalahem 1983 och är för alla åldrar.

Huset finns 24 lägenheter, ett till femmor med kokskåp eller kokvrå. Där bor ca 40-45 vuxna och 20-25 barn. De gemensamma lokalerna består av kök, matsal, lekrum, snickeri, bastu och tre gästrum. Förutom gemensamma middagar varje vardag under terminerna har man en del husfester och en kulturgrupp som t.ex. ordnar filmkvällar.

En viktig inriktning i huset är att hålla middagspriset lågt. Genom att sträva efter billiga matinköp kan man hålla nere priset för vuxna till 25 kr på vardagar och 30 kr på fredagar. Vid tillfällig brist i kassan har man fyllt på från huskassan istället för att höja matpriset.

Om en lägenhet blir ledig blir först de som bor i huset tillfrågade om någon vill ha den. Om ingen i huset vill ha den går den till Uppsalahems bostadsförmedling.

Blenda är ett av många glädjande exempel på att kollektivhus kan leva under lång tid, och över generationsväxlingar.

ULRIKA EGERÖ

Nytt kollektivhus i Stockholm 2018

Arbetet med kollektivhuset på Hägerstensåsen går vidare. Detaljplanen är antagen, men har överklagats av ett par bostadsrättsföreningar. När den processen är klar tänker Familjebostäder dra igång projekteringen.

Kollektivhusföreningarna Kombo och Boframtiden har haft ett möte med medlemmar som står på den gemensamma intresselistan, och startat tre arbetsgrupper som ska ta fram synpunkter på lägenheterna, gemensamma utrymmen och utemiljön.

Familjebostäders arkitekter har ett utkast till huset som kommer att ha runt 30 lägenheter och en bottenvåning med matsal, verkstad och några andra gemensam-

Husets exteriör är redan låst, men invändigt diskuteras olika planlösningar både för de gemensamma utrymmena och lägenheterna.

ma lokaler. Huset är ett punkthus med ytterligare 6 våningsplan, alldeles intill Hägerstensåsens tunnelbanestation.

Huset kommer att vara inflyttningsklart 2018–2019 och kommer att bli ett hyreshus för människor av alla åldrar. Mer information på www.kollektivhuskombo.se. Där kan alla intresserade ansöka om medlemskap i föreningen för att delta i det fortsatta arbetet.

NIKLAS KRANTZ

Slottet i Lund efter 31 år:

Vår första poesiafton

Den 6 november 2015 hade vi i kollektivet Slottet vår första poesiafton. Det var en fredag, som visade sig vara Gustav Adolfsdagen. En medlem föreslog därför att vi skulle köpa Gustav Adolfsbakelser. Sedan hade vi lite sherry kvar från en tidigare tillställning. Att skaffa bakelserna var huvudjobbet och att sedan ta betalt för dem – resten skötte sig självt. Några frivilliga åtog sig att duka fram bakverken, ställa fram sherryglas och att ordna med belysningen. Karin i kollektivet erbjöd sig att spela gamba. Så när folk strömmade in möttes de av ett lagom nedsläckt allrum och de melankoliska tonerna från Karins stråke.

På mejlen hade jag tagit emot runt 10 anmälningar men det kom minst 25 personer. Vilket vi löste genom att dela på bakelserna.

Kvällen rymde alla möjliga typer av poesi. Högtidlig poesi, lekfull poesi. Poesi för de mest passionerade känslorna: kärlek, tacksamhet till livet, svek. Poesi för att beskriva vår syn på samhället och politik. Men också huvud-axlar-knä-och-tå-poesi – vi är trots allt också barn – och några dråpliga rim om november.

Alla som kom var välkomna att läsa egna dikter, andras dikter eller också bara

När folk strömmade in möttes de till tonerna av Karin XXs gamba.

lyssna. Elsa i kollektivet läste Tomas Tranströmer, samtidigt som hon lät sina senaste akvareller gå runt. Ett syskonbarn till Sol-

veig bladdrade fram en kärlekdikt i en bok, som hon nyss hade lånat och läste upp. Det uppstod ett kort samtal om Werner Aspenström efter att en kvinna hade läst en dikt av honom. En tjej, som hade varit på Irland, läste upp engelska dikter, som hon hade skrivit. En kvinna, som varit småbarnslärare, tog sitt diktande därifrån och ställde sig upp och bjöd på en show.

Det gick inte att missta sig på den glädje som fanns hos många som läste upp: glädje över att kunna förmedla dikter som betytt något för en. Lennart läste upp en längre dikt, som domprosten i Lund hade skrivit, som var en lovsång till livet och till den bohusländska skärgården. Bertil läste kraftfullt nietscheanskt influerad poesi. Självläste jag bland annat en dikt av Jesper Svenbro.

Eftersom flera ur kollektivet hade bjudit in vänner och släktingar kunde man lära känna nya människor. När man delar en passion blir mötena, både med gamla bekanta och nya något extra.

ERIK SVENNING

Poetiska vandringar i Färdknäppen

Ursprungligen var det någon i biblioteksgruppen som föreslog ett slags tipspromenad mellan stationer med poesiläsande. Snabbt förkastades tippandet, nästan innan förslaget uttalades. Tanken på poesi på flera platser i huset anammades dock av gruppen. Uppdraget gavs till trenne herrar som på givet datum och tidpunkt skulle framföra ett program. Som i gömmanyckel ”gömdes” de som fisk (haj), fågel (örn) och mittemellan (älg) och fick fritt välja framställningsform. Under en halvtimme skulle de framföra sitt program för tre åhörargrupper vilka växlade på ett strängt systematiskt sätt, så att alla skulle få lyssna på både hajen, älgen och örnen.

»Som i gömmanyckel gömdes de som fisk (haj), fågel (örn) och mittemellan (älg)«

I källarens motionsrum läste hajen ett urval dikter. Älgen var förklädd till sjungande poet med gitarr och slängkappa och befann sig i verkstaden i bottenvåningen. I takrummet kurade örnen vid kaminen, bland fallna löv, höstliga svampar och lösa lappar med mängder av höstdikter av olika svenska poeter. De lästes i slumpmässig

oordning och de var fler än som kunde hinnas med. Varje grupp fick därför höra ett unikt urval.

Den avslutande gruppen vägrade dock att resa sig innan de fått höra alla dikterna. Detta frestade på den stackars örnens krafter som utmattad fick stoppa näbben under vingen. Eftersom han inte uppgivit författarnamnen krävdes att han efter vilan skulle sätta upp lapparna på entretogets pelare och för varje dikt ange författarens namn. Så skedde.

KAI MÅNSSON

Gemenskapen blommar

Det är redan mörkt när vi en januari-dag vandrar över snöiga trottoarer till Malmös nyaste kollektivhus - Sofielund. Månskaran vilar vackert på himlen. Porten är låst, ”sök på efternamn” står det på knapperiet. Vi funderar, vad heter Dana som vi ska träffa? Och Ing-Britt? Till slut hittar vi till Krantz, Klara. Hon släpper genast in.

Vi hittar in till den vackra, stora matsalen. Där pågår förberedelser inför fredagskvällens ”lyxmiddag”, som Dana berättade om när vi gjorde upp om tid att ses för en intervju. En grupp dyker upp, hälsar, tar oss in i biblioteket som ligger granne med matsalen. Där har husets centralfläkt börjat ge märkliga ljud ifrån sig och vi vandrar vidare till ”finverkstan”, ett rum fyllt med det pågående projektet ”olika sorters vita lampskärmar till matsalen”.

Sju personer deltar i samtalet, bland dem styrelsens ledamöter Hilda, ordförande, Dennis och Dana. Dennis lever ihop med Anna och de har deltagit i mycket av det långa förberedande jobbet med huset. Dennis svarar för förhandlingarna med bostadsföretaget och ägaren MKB (Malmö kommuns allmännyttiga bostadsbolag) om kompensation för att bygget blev så försenat att de boende tvingades leva med byggubbar hela tre månader efter inflyttning, och med osäkra låssystem. ”En seg process, inte minst för att bara en av deras handläggare finns kvar idag”, säger han, men vill inte ge några mer detaljer.

De övriga är Johan, byggare som bland annat hörde till gänget som byggde Malmös första kollektivhus, BoAktiv Landgången, Ing-Britt, ordförande under de besvärliga första månaderna och Klara, som ”halkade in på ett bananskal” just när huset började bli klart.

Blockhyra fungerar bra

De boende blockhyr av MKB och mycket vilar på styrelsens fem plus två personer. Det blir långa möten med långa diskussioner både på styrelsemötena och på medlemsmötena. ”Inte minst har vi diskuterat hur man ska diskutera”, berättar Hilda. Och visst uppstår dispyter men det finns

alltid en villighet att lösa dem.

Hon kan också bekräfta att huset är mycket populärt: ”Idag har vi en kö på ett par hundra personer, och hittills har bara två hushåll flyttat.” Detta trots att hyrorna är rätt höga.

Ungefär hundra människor i alla åldrar bor i de 45 lägenheterna och styrelsen har öppnat för dem att ta initiativ till vad som idag är bortåt tio arbetsgrupper för alla olika uppgifter som behöver tas om hand. ”Vi har en matgrupp som planerar middagarna och handlar in varorna, och tio matlag som turas om att ta hand om varje mid-

dag”.

”Det blev så tomt när middagslagningen tog paus under helgerna. Måltiderna är verkligen en höjdpunkt i vårt liv här!” De glada kommentarerna om gemenskapen runt middagsbordet förstärkte vårt intryck att det är god stämning och högt i tak i Sofielunds kollektivhus.

Barnen stortrivs

Johan hittade fram till husprojektet när han var nyskild, med ett litet barn. Han hade svårt att acceptera att bo ensam, med sitt barn på deltid. Men det var inte själv-

klart att våga sig in i ett kollektivhus, berättar han: ”Kompisarna var djupt skeptiska, och jag hade nog mina fördomar. Nu är jag jätteglad! Mitt barn stortrivs, och jag gillar verkligen att delta i matlagningen. Det här är ett vuxet sätt att hantera livets utmaningar, att leva.”

Dana bekräftar: ”mina barn har det toppen här. Alltid nära till kompisar och de kan lätt gå över till varandra på egen hand. Flera av barnen i huset går också i samma skola och vi vuxna kan hjälpas åt mycket. Det kan bara inte bli bättre.”

Johan sneglar då och då mot matsalen för att se att allt går väl med barnen. Till slut släpper han oss och går till fredagsgemenskapen i matsalen, medan Dana berättar att hon aldrig tidigare i livet upplevt så mycket julstämning som de hade här.

Anna fyller på: ”Ett matlag föreslog i början av december att vi skulle göra en egen julkalender. Många medlemmar hängde på och valde ut en afton mellan 1a och 24e december att öppna sin lägenhets-

dörr och bjuda in grannarna till en upplevelse. ”En kul grej som verkligen förde oss närmare varandra”. Julaftonen firade flera av de boende i huset gemensamt från morgon till kväll med allt från julgröt till högläsning.

God planering gav ett mycket bra hus

Optimal mängd lägenheter och boende, tyckte de närvarande om sitt hus. Allt känns genomtänkt av gruppen som ritade och planerade huset. Kul med loftgångarna, där barn kan leka och vuxna träffas. Fantastiskt med takterrassen på den lägre huskroppen, där odlarna får sitt lystmäte och sommaren öppnar för utfester. Ett lyckat drag med sexrummarna, där de flesta blivit kollektiv i kollektivhuset. MKB bjöd i starten på en full månads hyra som bidrag till inredning av de gemensamma lokalerna, och en del lokaler väntar ännu på att fyllas med rätt grejer för kommande verksamhet.

Vi som intervjuade hade svårt att upp-

fatta någon negativ ton bland alla kommentarer. Den smekmånad huset ännu lever i har goda chanser att bli bestående. Dit har säkert bidragit det gedigna arbete som utfördes bland de aktiva i KiM – Kollektivhus i Malmö – där värdegrunder, ställningstaganden i miljöfrågor, samlevnadsformer och mycket annat hade utmejslats. Allt det tog den grupp med sig som valde att jobba för ett boende i Sofielund.

Middagen hade redan startat när vi sade farväl och gled ut genom ett överfyllt cykelrum till den tysta gatan i denna stilla del av Malmös innerstad. I öronen ringde ännu Dennis glada utrop – ”Wow så bra vi har det!”

Husets hemsida har adressen <http://www.sofielundskollektivhus.se/>

TEXT: ELSA GRIP OCH BERTIL EGERÖ
FOTO: FREDRIK HERRMAN

Konsten att dela på gemensamma utrymmen

Föreningen KOMBO har intervjuat folk i kollektivhus för att ta reda på om det finns konflikter vad gäller behov och intressen beroende på ålder, kön, hushåll.

Under 2017 startar byggandet av ett nytt kollektivhus i Stockholm i Hägerstensåsen. Familjebostäder bygger igen tillsammans med kollektivhusföreningen KOMBO och Boföreningen Framtiden. De senaste kollektivhusen som Familjebostäder har färdigställt har varit för personer över 40 år utan hemmavarande barn. När det var klart att ett nytt hus för alla åldrar skulle byggas ville vi i föreningarna titta mer på vad som är specifikt för just dessa hus. För föreningarnas räkning gjordes intervjuer med syfte att undersöka hur olika grupper och individer använder de gemensamma utrymmena i ett kollektivhus idag. Vi var intresserade av att se om det fanns behovs- och intressekonflikter mellan olika grupper beroende på ålder, kön och typ av hushåll. Jag ville samtala kring dessa frågor med dem som har bott länge i kollektivhus.

De flesta som flyttar in i kollektivhus önskar mer gemenskap, men det som skil-

jer kollektivhus för äldre och för alla åldrar är förstås valet att leva med barn och ungdomar. I rapporten diskuteras krockar mellan olika ambitionsnivåer där några tar på sig för mycket ansvar eller lägger ribban för det gemensamma för högt och där andra ”drar sig undan” gemensamt ansvar. Graden av öppenhet gentemot omgivningen, hur huset gör med dörrar, nycklar, andra barn och besökare till huset är ytterligare ett tema som avhandlas. Det är en fråga som är oerhört viktig redan i projekteringen av huset, men också något som behöver samtals om kontinuerligt så att kollektivhuset blir fungerande utan att bli en isolerad ö sig. Dessa teman skiljer sig inte från kollektivhus för andra halvan av livet men är nog så viktiga att diskutera inför alla nya kollektivhus.

Förhållningssätt gentemot barnen

En av mina frågor handlade om att bo och leva med egna och andras barn i kollektivhus. Det kan lätt uppstå konflikter kring hur andra förhåller sig till barn eller tonåringar i huset. Här behövs olika rum – barnrum för de minsta, rum för mellanstora barn och även rum som tilltalar tonåringars sätt att umgås. Det kan också före-

komma intressekonflikter mellan unga och vuxna. Vilka frågor som hamnar i fokus beror på vilken åldersgrupp som är i majoritet i huset och därmed vilkas behov som är störst för tillfället. En tendens som rapporten beskriver är att barnfamiljer med små barn ofta tar större plats i det gemensamma än singelhushåll utan barn. Det kan därför vara värt att tänka på särskilda utrymmen och aktiviteter som passar ensamhushållen. Låshörna och aktiviteter som inte enbart riktar sig till barnfamiljer och barn blir betydelsefulla för att alla ska känna sig delaktiga.

Rapporten är en liten studie som förstås inte kan sammanfatta den rika erfarenhet som finns av att bo i kollektivhus men den är ett bidrag till diskussionen om hur utrymmen kan planeras och skapas för att fler ska kunna ta del av den rika gemenskapen som finns i kollektivhus för alla åldrar.

JOANNA MELLQUIST, KOLLEKTIVHUSFÖRENINGEN KOMBO

(Kan man få tillgång till rapporten och i så fall hur?)

Varför läggs kollektivhus ned?

De flesta av de kollektivhus som byggts i Sverige lever i högönsklig välmåga. Men några hus har upphört att vara bogemenskaper. För att minska risken för att ytterligare hus går samma öde till mötes har Kerstin Kärnekull på uppdrag av årsmötet 2014 gjort en genomgång av kollektivhus som inte längre fungerar som sådana. Av de ca 55 hus som byggts enligt modellen som bygger på att de boende ska bidra med eget arbete har nio upphört att vara kollektivhus.

Eftersom det är så få hus det handlar om är det svårt att dra några slutsatser. Flera av husen tycks inte ha haft några tydliga formuleringar kring vad som förväntas av samtliga boende. Redan inledningsvis eller ganska tidigt har många ointresserade flyttat in och på grund av de oklara reglerna kunnat bo kvar. Ofta har husen också haft svårt att få till bra former för att

rekrytera kollektivhusintresserade till lediga lägenheter. I vissa av husen har det varit helt andra orsaker, som konflikter eller huset sålts till en oengagerad fastighetsägare.

Samtidigt kan vi konstatera att i flera kollektivhus fungerar olika former av frivillighet kring middagar och andra aktiviteter bra, även i kombination med att lediga lägenheter förmedlas utan att kollektivhusintresserade väljs ut särskilt. Men undertecknad tror att risken för att ett kollektivhus läggs ner minskar om huset har ett stort och tydligt gruppträck för gemensamt arbete och bra sätt att hantera även djupare, ideologiska konflikter.

Rapporten finns att läsa på Kollektivhus.nu

ULRIKA EGERÖ

Lagnö Bo Kooperativ Hyresrättsförening Trosa, Södermanland

Vill du bo i ett hus för alla åldrar med 19 lägenheter, gemensamt kök där vi har matlagning flera gånger i veckan, stor vinterträdgård med scen och baddamm? Huset kommer genomgående att byggas med sunda material. Det kommer att ligga vid havet strax utanför Trosa.

Här kommer också finnas både bilpool och gemensam minibuss med regelbundna turer. Förskola finns ett stenkast ifrån, bredvid får, höns och hästar.

Huset är planerat för att kunna husera olika kulturevenemang. Här finns både scen och utrymmen där det passar bra med både egna och andras skapande och musikutövande. Möjlighet finns också för olika kursverksamheter.

Vi planerar byggstart under 2016 med inflyttning under hösten 2017,

Huset består av 19 lägenheter som ligger runt en vinterträdgård. Du kommer in genom vår gemensamma entré till bystugan där du kan slå dig ner med en kopp kaffe, kanske språka lite med en granne. Därifrån kommer du till matsalen och stor-köket där vi kommer att laga många middagar. I matsalen sprakar brasan från vår vattenmantlade eldstad.

Därifrån går du vidare genom vinter-

trädgården till lägenheten. Till höger om dig har du en huslänga i två våningar, den övre våningen når du via trappan upp till loftgången. Det är sju lägenheter på varje plan. Den andra huslängan är i ett plan med fem lägenheter.

Vinterträdgården är vårt gemensamma vardagsrum med plats både för aktivitet och vila, både för umgänge och egen njutning.

Utanför huset finns plats för odlingar och lek eller en kort promenad till badstranden.

Lägenheterna finns i olika storlekar. Tänk på du får många fler kvm genom de gemensamma ytorna och vinterträdgården. Lägenheterna varierar något i storlek, insats och hyra. från trerumslägenheterna med ca 790 000 kr i insats och ca 9 100 kr i hyra till minitvåan med insats på 400 000 kr och hyra ca 5 500 kr .

För dig som är intresserad av i Lagnö Bo ordnas träffar den 28 februari och den 28 mars. Skicka ett mail till oss för mer information.

Håll också utkik efter vår Kickstarterkampanj som börjar 12 februari!

Det kostar lite att dra igång ett sånt här bygge och vi behöver ditt stöd.

Det händer i Europa Reseberättelse:

Hamburg – staden som sägs satsa mest av alla på baugemeinschaften, dvs byggemenskaper. 20 % av all nybyggnation i Hamburg ska vikas till olika former av sådana projekt. I Hamburg finns också en stark tradition av husockupationer och numera gräsrotsaktivism mot gentrifiering dvs. social statushöjning av ett område, med medföljande utskiftning av befolkning.

Vi sätter oss på tåget och åker dit, två sociologer i ett projekt om kollektivboende och hållbar stadsutveckling, för att försöka ta reda på vad dessa olika former av boende och aktivism betyder för staden och dess hållbarhet.

Bendix Bürgener, tjänsteman på Agentur für Baugemeinschaften vid Myndigheten för stadsutveckling och boende, berättar om hur de stödjer grupper som vill bygga och bo gemensamt. Kontoret bidrar med information, administration, ekonomiska medel och – kanske viktigast av allt – en markanvisning. Det är en gedigen process med granskning och urval och en mängd kriterier som grupperna måste leva upp till för att få stöd. Hamburg har valt att stödja tre olika modeller av byggemenskaper; a) privat ägande i gemensamt boende, b) kooperativt ägande i mindre grupp och c) förening som ingår i ett större etablerat kooperativ. De två senare är former av subventionerat boende för ekonomiskt utsatta grupper. Dock krävs det en rejäl ekonomisk insats i samtliga tre alternativ, något som riskerar att medverka till gentrifiering.

Vi besöker Möwe Altona, ett byggprojekt enligt modell b ovan. I köket hemma hos en av de familjer som om ett par år räknar med att kunna flytta in i den nya bogemenskapan får vi höra om den långa och ibland märkliga process det är att bygga sitt eget kollektivhus. T ex krävs att de har en restaurang i bottenplanet och att denna restaurang endast serverar öl

Åldras bättre i gemenskap

Cohousing/US och Aage Hill Cohousing ordnar en tvådagarskonferens om cohousing för seniorer den 20–21 maj i Salt Lake City. Mer info via www.cohousing.org.

Byggemenskaper i Hamburg

från Carlsberg. Kravet på att ha en restaurang tolkar vi som ett led i strävan efter att skapa en levande och attraktiv stadsdel – sådant som ibland förknippas med en kommande gentrifieringsprocess. Men kravet på Carlsbergsöl? Jo, det visar sig att på marken som ska bebyggas har Holsten/Carlsberg huserat sedan 1879 och att ett villkor för att ge upp marken var att få försäljningsfördelar. Andra villkor från staden kan handla om att ha publika, öppna rum eller att ett visst antal lägenheter ska vara reserverade för funktionshindrade.

Vi besöker också två kollektivhus i stadsdelen St Pauli. Bogemenskapan Hafensstraße startade som en husockupation 1981 och aktivisterna har erfarenheter av bl a polisvåld, trakasserier och vräkning. Genom motstånd och samarbete med det lokala grannskapet lyckades de 1992 bilda ett kooperativ och få ekonomiskt stöd från staden. Idag bor 200 människor i kooperativet, som även inkluderar två andra hus, och de har många gemensamma utrymmen, varav flera är öppna för grannskapet att använda. De är engagerade i flyktingfrågan och vid tiden för intervjun bodde åtta flyktingar i ett av deras öppna rum. Bernhard Nocht Straße är ett nybyggt kollektivhus, också enligt modell b ovan, som kom till som ett resultat av gräsrotsaktivism

mur

kring Park Fiction i området. Även i deras gemensamma vardagsrum bor sedan en tid tillbaka en grupp flyktingar. I huset diskuteras ibland om de ska ta lån någon annanstans för att slippa undan ”kontrollen” från staden, men de landar alltid i att en sådan avreglering skulle innebära en risk att någon säljer sin lägenhet på den fria marknaden – något som inte är tillåtet för byggemenskaper enligt modell b och c.

Om en grupp däremot byggt enligt modell a och äger sina lägenheter privat råder andra förhållanden. Vi besöker en sådan byggemenskap i Eilbeker Loft i nordöstra Hamburg och träffar en ”helt vanlig familj” som äger sin egen bostad. Mycket

likt den svenska bostadsrätten. Det enda de delar med sina grannar är tvättstuga, trädgård och cykelrum. De säger insiktsfullt om sig själva: ”Vi är gentrifierarna”.

Är det så att vi alltid vinner socialt och ekologiskt på att bo kollektivt? Eller kan kollektivhus i olika former oavsiktligt medverka till uppgradering av en stadsdel, t ex genom att dra till sig resursstarka människor och/eller genom att upprätta gränser mot omvärlden och bilda något som kan liknas vid gated communities? Eller, som i Hamburg, ingå som en ingrediens i en stadsplanering som syftar till att rusta upp områden och göra dem mer attraktiva. Vid vår nästa resa till Hamburg ska vi ta

Nytt bostadsföretag bygger bogemenskap

Förra året startades Österrikes första bostadsföretag för bygg- och bogemenskaper, WoGen.

”Bästa sättet att genomföra bogemenskaper ett vore att bilda ett kooperativt bostadsföretag. För en enskild byggemenskap är det alldeles för krävande.” sade Heinz Feldmann, en av initiativtagarna när planerna på WoGen presenterades hösten 2015. Det känner han väl till, efter-

som han var med och planerade bogemenskapan ”Wohnprojekt Wien”, där han också bor (presenterat i Bo Tillsammans 33-34).

I södra Österrike i Steiermark bor Elfriede Heckel, snart 80 år, några mil utanför Graz. Hon äger en bit mark och hade varit intresserad av byggemenskaper i 25 år men inte hittat något sätt att genomföra sina idéer. När hon hörde om

Wohnprojekt Wien i ett TV-inslag tog hon genast kontakt med arkitekten Katharina Bayer och så fick WoGen sin första tomt.

Idén med WoGen är att hitta tomter och byggrätter och driva projekt tillsammans med de som vill flytta in i bogemenskaper. Just nu söker man intresserade till tre olika tomter, det ovan nämnda i Sankt Josef i Steiermark och två andra i Wien. Projektgrupperna träffas i Wohnprojekt Wiens gemensamma lokaler, utformade så att de kan användas av externa grupper likaväl som de boende själva.

Liknande bostadsföretag finns på flera håll i Tyskland, bland annat i Hamburg, München och Hannover. Schanze eG i Hamburg startades för nästan 30 år sedan och har byggt 22 projekt med olika inriktning. De är värda en egen artikel i ett kommande nummer!

KERSTIN KÄRNEKULL

Julfest för asylsökande

Sedan i höstas har jag varit med i en grupp på facebook för volontärer, som jobbar med asylsökande. Det var så jag fick kontakt med förläggningen i Huddinge som vi bjöd till julfest i vårt kollektivhus.

Många i huset ville vara med. De som var bortresta bidrog med pengar, andra lagade mat och bidrog med råvaror. Resan med pendeltåg till Södra station stod Stockholmståg för efter en fråga från oss.

Matsalen blev snabbt full när våra gäster anlände och vi hade även dukat i angränsande rum. Vi serverade lamm, (både roslagslamm och svenskt halalslaktat), ärtbollar, tzatziki, sallader, couscous, sill, rotfrukter, saffranspannkaka, chokladkaka med mera.

Vi såg till att det fanns någon från vårt hus vid alla bord och samtalen flöt på, om än med vissa språksvårigheter. Flera från Syrien kan engelska, medan det inte gäller dem från Afghanistan. Många av oss fick höra om dramatiska resor till Sverige.

Barnen fick pyssla i vårt målrum och både barn och vuxna hjälpte till.

Vi sjöng svenska julsånger och dansade

långdans genom matsal och korridor. Det blev arabisk musik, en gitarr kom fram liksom trummor. Några män dansade och snart vart det trångt på golvet. Skratt, sång och härlig stämning.

Innan det var dags för hemresa fick alla barn var sin liten julklapp. Och till allas förtjusning hade just den första snön fallit när de begav sig iväg till pendeltåget.

Vi har fortsatt att hålla kontakt och nu håller jag i en stickgrupp på boendet.

INGRID SILLÉN, SÖDRA STATION STOCKHOLM

Startarkurs för nya kollektivhus

Färdknäppen och Sockenstugan i Stockholm, två kollektivhus med ett nära släktskap (Färdknäppen storasyster och fördöme, Sockenstugan lillasyster) har ett projekt tillsammans. Det går ut på att bjuda in medlemmar i våra respektive kollektivhusföreningar till kurs om att starta nya kollektivhus. Bakgrunden är den allt större tillströmningen av nya medlemmar. Till årsmötet 2015 i Sockenstugan skrev Birgit Assarson att det stora antalet nya medlemmar är förpliktigande, en självklar uppgift för föreningen. "Detta bör vi möta, inte genom att bli självbelättna och inåtvända, utan genom att engagera oss i arbetet för att skapa fler kollektivhus."

En första startarkurs hölls under hösten 2015. Den samlade många deltagare, nästan för många. Det blev trångt kring borden i Sockenstugan den 26 september då Kerstin Kärnekull från Färdknäppen och Birgit Assarson från Sockenstugan bjöd in till en heldag med rubriken "Nu är det läge". När läget ljusnar för olika sorter av nya kollektivboenden runt om i landet – vilket det

gör – då behövs engagemang och eget arbete bland de intresserade själva. Erfarenheter och material fanns att förmedla. Möte med Ingela Blomberg från föreningen Framtiden och Ulrika Egerö, Kollektivhus NU ingick i programmet, liksom att laga och äta gemensam soppa till lunchen. Kursen avslutades med en halvdag på Färdknäppen på temat "Hur går vi vidare." Rundvandringar i de två husen ingick i programmet.

Deltagarna verkar nöjda. Flera har också engagerat sig i arbetet med det kommande kollektivhuset i Hägerstensåsen.

En ny kurs kommer att hållas i februari 2016, den 13/2 i Sockenstugan och den 27/2 i Färdknäppen. Inbjudan har liksom tidigare gått ut till medlemmar i våra resp. föreningar. Materialet som vi använde finns på Färdknäppens hemsida www.fardknappen.se/länkar och läsning. Är matnyttig läsning för alla startargrupper runt om i landet!

BIRGIT ASSARSON

Kollektivhus NU

Det här är nummer 37 av »BO TILLSAMMANS« som är föreningen Kollektivhus NU:s informationsblad. Vi har rullande ansvar för redaktionen.

Den här gången är Kerstin Kärnekull och Axel Otten redaktörer. Nästa nummer kommer ut i maj 2016.

Styrelsen i Kollektivhus NU 2015

Ordförande:

Ulrika Egerö, Dunderbacken, Stockholm
ulrika.egero@comhem.se

Kassör:

Birgitta Nordström, Sockenstugan, Stockholm

Övriga styrelsemedlemmar:

Dick Urban Vestbro, Tullstugan, Stockholm

Anita Persson, Färdknäppen, Stockholm

Niklas Krantz, Kombo, Stockholm

Inga Alander, Boihop, Göteborg

Bertil Egerö, Slottet, Lund

Ann-Charlott Engström, Regnbågen, Lund

Webbredaktör: Niklas Krantz

hemsidan@kollektivhus.nu

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev? Skicka e-post till info@kollektivhus.nu

På hemsidan www.kollektivhus.nu finns listan över kollektivhus i Sverige.

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som en gåva.

Plusgirokonto 43 88 62-5.

Ange namn och e-post.

www.kollektivhus.nu

Kollektivhus NU på Facebook

Du kan få reda på vad som händer kring bogemenskap m.m. om du går in på Kollektivhus NU:s fansida www.facebook.com/pages/Kollektivhus-NU/135622309786723. Det finns också en facebookgrupp där du kan söka eller annonsera om lägenheter i kollektivhus, »Kollektivhuslägenheter«, och en diskussionsgrupp för oss som bor i kollektivhus eller som vill starta nya bogemenskaper, »Kollektivhus-forum«.